

Ruge: Vi må fortsette som krigførende land

Det er med en viss forbauselse man leser artikler av John Sand og hans meningsfeller om krigen i Norge i 1940 – eller rettere dens avslutning.

Av Bjørn Bjørnseth

Hvorfor er det så om å gjøre å kunne påvise at det ikke var krig mellom Norge og Tyskland etter kapitulasjonen i Nord-Norge? Argumentene for dette syn virker formalistiske og preget av flisespikkeri. Denne prosedyre er forkastet en rekke ganger av norske domstoler under rettsoppgjøret etter befrielsen i 1945.

Vi som opplevde året 1940 med kapitulasjonen i Nord-Norge og Kongens og regjeringens forflytning av sitt sete og sin virksomhet utenfor landets grenser, var

ikke et øyeblikk i tvil om at Norges krig fortsatte utenfor det norske riksområde under ledelse av rikets konstitusjonelt lovlige regjering. Dette fremgikk klart og tydelig av Kongens og Statsministerens proklamasjon til det norske folk av 7. juni 1940, som påvist av G. Hoidtvedt i Morgenbladet 24/2. Proklamasjonen nådde straks frem til det norske folk. Jeg husker ikke lenger om den tysk-kontrollerte norske presse fikk bringe proklamasjonen i dens helhet, men alle hadde jo sine radioer på det tidspunkt (de ble først konfiskert under undtagelsestilstanden i september 1941) og kunne få kjennskap til den via den norske BBC-sending fra London.

Ypperlig bok

I tillegg til den dokumentasjon som er fremkommet i Morgenbladets spalter under denne debatt, vil jeg få trekke frem et par momenter fra Trygve Lies ypperlige bok «Leve eller dø – Norge i krig» (Tiden Norsk Forlag 1955). Trygve Lie var forsyningsminister i Nygårdsvalds regjering under krigen i Norge og ble senere utenriksminister. Han forteller at den øverstkommanderende i Nord-Norge (6. divisjon) generalmajor Carl G. Fleischer i brev til Kongen av 4. juni 1940 foreslo at det ble innledet forhandlinger om våpenstillstand og fred. Generalen var på det tidspunkt ikke klar over at de allierte hadde planer om rask tilbaketrekning fra Norge. Trygve Lie skriver om dette forslag: «Regjeringen besluttet å opprettholde sitt tidligere standpunkt om å forlate Norge, hvis det ikke var til å unngå, for å organisere og føre kampen videre utenfor landets grenser».

Ruges brev

Trygve Lie gjengir også et brev

Ruges brev

Trygve Lie gjengir også et brev fra general Otto Ruge til ham selv av 5. juni 1940, hvor generalen bl.a. skriver følgende: «Jeg har nå skrevet et langt brev til Ljungberg, som jeg ber Dem også lese. I tilslutning til det vil jeg bare si Dem at den linje regjeringen har valgt er den jeg kom inn til Tromsø for å pledere. Jeg er altså helt enig med Dere. Vi må fortsette som krigførende. (uth. av BB) og vi må være optimister. Jeg for min del er sikker på at de allierte seirer til slutt.»

Og senere i brevet: «Nå får De fortsette krigen.»

Sannsynlig?

Er det på denne bakgrunn sannsynlig at general Ruge ville la undertegne en våpenstillstandsavtale på sine vegne, som medførte at krigen opphørte?

«Ministerpresident» Vidkun Quisling må også ha vært klar over at Norge var i krig med Tyskland, ellers ville han vel ikke gjort sine mange forgjeves fremstøt overfor tyskerne for å oppnå en fredsslutning.

En våpenstillstand er ikke det samme som en fredsslutning. Folkerettslig kan det være krigstilstand mellom to stater selv om krigsoperasjonene de facto er opphørt p.g.a. en våpenstillstandsavtale. Det var jo dette som var situasjonen innen det norske riksområde, undtatt Svalbard, etter våpenstillstandsavtalen av 10. juni 1940.

Mbl. 29/2.34.

108041